בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 3605/21

לפני:	כבוד השופט י' עמית כבוד השופטת ג' כנפי-שטיינץ כבוד השופט ח' כבוב
המערערים:	1. קוריאה מוטורס ישראל בע"מ 2. סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ 3. אחיעד גבריאל לוי
	נ ג ד
המשיבים:	1. אברהם אונגר 2. טלקאר חברה בע"מ 3. Chang G. Yang 4. Dae Hwe Industries Ltd 5. אבירם הלוי 6. גידי ברקת (פורמלי) 7. מיכאל פאולו לוי (פורמלי)
	ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בת"א 2262/08 [פורסם בנבו] מיום 10.3.2021 שניתן על ידי סג"נ צ' צפת
תאריך הישיבה:	י"ג באדר א' התשפ"ד (22.2.2024)
בשם המערערים:	עו"ד גיורא ארדינסט; עו"ד איל רוזובסקי
בשם המשיבים:	עו"ד אביגדור קלגסבלד; עו"ד שרגא אמיר; עו"ד דניאל קופילוב

חקיקה שאוזכרה:

חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981

חוק עוולות מסחריות, תשנ"ט-1999

חוק המחשבים, תשנ"ה-1995

תקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018: סע' 148(ב)

פקודת הנזיקין [נוסח חדש]: סע' 15

מיני-רציו:

* הטעם העיקרי להלכת "אין דרכה" הוא שלערכאה הדיונית יתרון מובנה על פני ערכאת הערעור, הנעוץ בכך שהיא זו ששמעה והתרשמה ישירות מהעדים, וכלל זה חל ביתר שאת במקרים בהם ביהמ"ש שישב בערכאה הדיונית לא פטר עצמו בדברים כלליים בניתוח העובדות אלא צלל למעמקי הראיות, בחן ובדק את הדברים ביסודיות, עשה ככל האפשר לבור את האמת המזדקרת ממכלול הדברים ולתת ביטוי לחקירתו – דרישתו ובדיקתו מעל דפי פסק הדין.

* דיון אזרחי – ערעור – אי התערבות בממצאים עובדתיים

* בתי-משפט – ערעור – אי התערבות בממצאים עובדתיים

.

ערעור על פסק דינו של ביהמ"ש המחוזי, שדחה את תביעת המערערים וקיבל את התביעה שכנגד שהגישו המשיבים. פסק הדין הכריע בסכסוך בין שתי סוכנויות לייבוא כלי רכב.

.

ביהמ"ש העליון דחה את הערעור בקבעו:

הדין נגזר מהעובדות, וע"פ העובדות שנקבעו ע"י בימ"ש קמא, אכן דין התביעה העיקרית היה להידחות ודין התביעה שכנגד להתקבל. לכן, לא בכדי עיקר הערעור הוא במישור העובדתי, כי הדרך להתערבות ערכאת הערעור במסקנות המשפטיות אליהן הגיע בימ"ש קמא עוברת במקרה דנן בעובדות כפי שנקבעו ע"י בימ"ש קמא.

המערערים ביקשו להיחלץ מההלכה הידועה במקומותינו כהלכת "אין דרכה" – אין דרכה של ערכאת ערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות – בטענה כי בימ"ש קמא לא התייחס לקורפוס שלם של ראיות, ומכאן המסקנות העובדתיות השגויות שאליהן הגיע. לאחר עיון בחומר ושמיעת טיעוני הצדדים, נמצא כי אין מקום להתערב בפסק דינו של בימ"ש קמא.

הטעם העיקרי להלכת "אין דרכה" הוא שלערכאה הדיונית יתרון מובנה על פני ערכאת הערעור, הנעוץ בכך שהיא זו ששמעה והתרשמה ישירות מהעדים, וכלל זה חל ביתר שאת במקרים שבהם עולה כי ביהמ"ש שישב בערכאה הדיונית לא פטר עצמו בדברים כלליים בניתוח העובדות אלא צלל למעמקי הראיות, בחן ובדק את הדברים ביסודיות, עשה ככל האפשר לבור את האמת המזדקרת ממכלול הדברים ולתת ביטוי לחקירתו – דרישתו ובדיקתו מעל דפי פסק הדין. כך עשה בימ"ש קמא, כפי שעולה מפסק הדין וממאות המסמכים שהניחו הצדדים לפני ביהמ"ש.

בהמשך לאמור, נמצא לאמץ את פסק דינו של בימ"ש קמא לפי תקנה 148(ב) לתקסד"א. על מנת להפיס דעת הצדדים, הוסיף ביהמ"ש העליון מספר הערות קצרות. כך הובהר כי לא עלה בידי המערערים להצביע על ראיות מהותיות שנשמטו מעיני בימ"ש קמא, וחלק מהראיות שנטען לגביהן כי בימ"ש קמא לא התייחס אליהן נזכרות בפסק הדין.

<u>פסק-דין</u>

1. הערעור שלפנינו נסב על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שדחה את תביעת המערערים וקיבל את התביעה שכנגד שהגישו המשיבים. פסק הדין הכריע בסכסוך בין שתי סוכנויות לייבוא כלי רכב, סכסוך שמאחוריו עומדים שני אנשי עסקים, שנראה כי הטינה והאיבה ביניהם גלשו אל מעבר לסכסוך עסקי גרידא.

2. מעשה שהיה כך היה. משך 13 שנים, בין השנים 2007-1994, החזיקה המערערת 1 (להלן: קמ"י) בזיכיון להפצת כלי רכב מתוצרת קיה בישראל. בשנת 2006 האריכה קיה את הזיכיון של קמ"י למשך שנה אחת בלבד, ובסוף שנת 2007 הודיעה לקמ"י כי לא תחדש את ההתקשרות עמה. בד בבד, החל מיום 1.1.2008 התקשרה קמ"י עם המשיבים 1-2 (להלן: אונגר וטלקאר בהתאמה) כמפיץ החדש של רכבי קיה בישראל.

3. המערערים הגישו נגד המשיבים תביעה על סך של 192,000,000 ₪ (להלן: התביעה העיקרית) בשל העברת הזיכיון. עיקר התביעה בטענה שקיה נטלה מקמ"י את זכויות ההפצה של כלי רכב מתוצרתה, והעבירה אותם לטלקאר, עקב שידול, שוחד, קנוניה וקשר מושחת בין המשיבים אונגר ויאנג (שפעל מטעמו של אונגר) לבכירים בקיה. נטען כי בכך עוולו המשיבים בגרם הפרת ההסכם בין קיה לקמ"י, או בגרם הפרת הציפיה הסבירה שהייתה לקמ"י להארכת הסכם הזיכיון, ולמצער, כי בכך התעשרה טלקאר שלא כדין על חשבון קמ"י. בהקשר זה נטען כי קיים מנהג או נוהג בענף לפיו העברת זיכיון ליבוא רכב כרוכה בתשלום, בשל ההשקעות הרבות הכרוכות בבניית מוניטין ומערכת שיווק והפצה של מותג הרכב.

4. התביעה העיקרית הוגשה על ידי המערערים בשנת 2008 ותוקנה במהלך הדרך. בעקבות תיקון התביעה העיקרית בתחילת שנת 2013, ובשל מסמכים שונים שצורפו לכתב התביעה המתוקן, התעורר חשדם של המשיבים כי מחשביהם נפרצו. המשיבים הגישו תביעה שכנגד (להלן: התביעה שכנגד) בגדרה נטען כי המערערים, מיכאל לוי ובנו אחיעד, שכרו את שירותיו של המשיב 5, אבירם הלוי (להלן: אבירם), בעל חברת מודיעין עסקי, על מנת להשיג ראיות לצורך התביעה העיקרית וכי אבירם הפעיל חברה הודית אשר פרצה למחשבי יאנג בקוריאה. המשיבים העמידו את סכום התביעה שכנגד על הסך של חמישה מליון ₪ בגין עוולה של פגיעה בפרטיות לפי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, עוולה של גזל סודות מסחריים לפי חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999, ועוולה לפי חוק המחשבים, התשנ"ה-1995.

5. בית המשפט המחוזי דחה את התביעה העיקרית וקבע כי הטענות החמורות לשוחד ולקנוניה שנרקמה בין אונגר ויאנג לבין בכירי קיה לא הוכחו. נקבע כי קיה סיימה את ההסכם עם קמ"י מטעמים מסחריים לגיטימיים שעיקרם ביצועים דלים של קמ"י בחדירה לשוק הרכב בישראל וכן בגין מעילה באמון, לאחר שהתברר כי קמ"י דרשה מקיה באופן תרמיתי להשתתף בהוצאות תיקונים לאחר תום תקופת האחריות.

בפסק דינו, עמד בית משפט קמא על כך שההחלטה להחליף את קמ"י נפלה בקיה כבר בשנת 2005; כי יאנג, השלוח מטעמה של טלקאר, החל לפעול כשתדלן מטעמה מול קיה רק לאחר מכן; וכי קיה שקלה גם מועמדים נוספים להחלפת קמ"י. בשורה התחתונה נדחו הטענות לגרם הפרת הסכם ולעשיית עושר שלא כדין.

6. בית משפט קמא קיבל את התביעה שכנגד, ובהקשר זה נספר כי אבירם החליף צד במהלך התביעה, ואישר את הנטען בתביעה שכנגד (לטענת המערערים, אבירם עבר צד לאחר שהופעלו עליו לחצים שונים, ובין היתר, עצם הותרתו במעמד של נתבע שכנגד).

נקבע על ידי בית משפט קמא, כי גם ללא עדותו של אבירם יש הצטברות של ראיות המעידות על כך שאחיעד ידע על הפריצה למחשבים, וידע כי המסמכים הושגו שלא כדין. בשורה התחתונה חייב בית משפט קמא את המערערים בפיצוי סטטוטורי בגין גזל של סודות מסחריים ופגיעה בפרטיות בסך של 2,976,800 ₪. כן חויבו המערערים בהוצאות משפט בסך מליון וחצי ₪.

7. על פסק הדין על שני חלקיו (התביעה העיקרית והתביעה שכנגד) נסב הערעור שלפנינו.

8. הדין נגזר מהעובדות, ועל פי העובדות שנקבעו על ידי בית משפט קמא, אכן דין התביעה העיקרית היה להידחות ודין התביעה שכנגד להתקבל. לכן, לא בכדי עיקרו של הערעור שלפנינו הוא במישור העובדתי, כי הדרך להתערבות ערכאת הערעור במסקנות המשפטיות שאליהן הגיע בית משפט קמא, עוברת במקרה דנן בעובדות כפי שנקבעו על ידי בית משפט קמא.

המערערים ביקשו להיחלץ מההלכה הידועה במקומותינו כהלכת "אין דרכה" –אין דרכה של ערכאת ערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות – בטענה כי בית משפט קמא לא התייחס לקורפוס שלם של ראיות, ומכאן המסקנות העובדתיות השגויות שאליהן הגיע.

9. לאחר שעיינו בחומר שלפנינו ושמענו טיעוני הצדדים, מצאנו כי אין מקום להתערב בפסק דינו של בית משפט קמא. פסק הדין משתרע על מאה עמודים ומתייחס לעובדות הרלוונטיות בבחינת "דבר דבור על אופניו". הטעם העיקרי להלכת "אין דרכה" הוא שלערכאה הדיונית יתרון מובנה על פני ערכאת הערעור, הנעוץ בכך שהיא זו ששמעה והתרשמה ישירות מהעדים, וכלל זה חל ביתר שאת במקרים שבהם עולה כי בית המשפט שישב בערכאה הדיונית:

> "לא פטר עצמו בדברים כלליים בניתוח העובדות אלא צלל למעמקי הראיות, בחן ובדק את הדברים ביסודיות, עשה ככל האפשר לבור את האמת המזדקרת ממכלול הדברים ולתת ביטוי לחקירתו - דרישתו ובדיקתו מעל דפי פסק הדין" (ע"פ 281/82 אבו חצירא נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(3) 673, 684 (1983); וראו גם רע"א 9087/05 חדד נ' איכינגר, פסקה 3 והאסמכתאות שם [פורסם בנבו] (1.3.2006); ע"א 8506/13 זאבי תקשורת אחזקות בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ, פסקה 65 [פורסם בנבו] (23.8.2015)).

כך עשה בית משפט קמא כפי שעולה מפסק הדין וממאות המסמכים שהניחו הצדדים לפנינו. לאחר שעיינו גם בשני הכרכים שהניחו המערערים בפנינו בפתח הדיון, ומשהגענו למסקנה כי אין מקום להתערב בפסק דינו המפורט של בית המשפט, לא מצאנו טעם לחזור ולדוש במסת הראיות והעובדות רק על מנת להגיע בסופו של יום לאותה מסקנה. משכך, אנו מאמצים את פסק דינו של בית משפט קמא מכוח סמכותנו לפי תקנה 148(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018.

10. על מנת להפיס דעתם של הצדדים, נוסיף ונעיר בקצרה:

א. איננו סבורים כי עלה בידי המערערים להצביע על ראיות מהותיות שנשמטו מעיני בית משפט קמא, וחלק מהראיות שנטען לגביהן כי בית משפט קמא לא התייחס אליהן, נזכרות בפסק הדין. כך, לדוגמה, בית המשפט התייחס לתשלום של 90,000 $ לצ'אנג ו-110,00 $ ל- Ali Lee (פסקה 86 לפסק הדין), אמנם מבלי לקבוע מפורשות כי הוא מקבל את ההסבר של יאנג, אך הדבר משתמע מפסק הדין ומפסקה 87 לאחר מכן. אכן, ניתן לתמוה מדוע התשלום בוצע באמצעות חברה פנמית, אך בהינתן עסקיו של אונגר, איננו רואים ליתן משקל לתמיהה זו. אף ניתן לטעון כי אם היה מדובר בכספי שוחד, ניתן היה לצפות כי התשלום יועבר ליאנג על מנת לטשטש עקבות, ודווקא התשלום ישירות לשניים, מחזק את גרסתו של יאנג בדבר הסיבה לתשלום.

ב. בהקשר לאמור לעיל, לא למותר להזכיר כי צ'אנג פרש מקיה בחודש ספטמבר 2006, שנה ושלושה חודשים לפני שקיה העבירה את הזיכיון לאונגר וטלקאר.

ג. איננו סבורים כי בתשובתו של אונגר לשאלון יש משום שינוי גרסה מהותי הפוגע במסקנותיו של בית משפט קמא.

ד. יש ליתן משקל לכך ששתי הדמויות המרכזיות בפרשת השוחד הנטען (צ'אנג ופארק) לא הוזמנו להעיד. מנגד, בית משפט קמא הצביע על כך כי במישור המסחרי, היו לקיה טעמים טובים להפסיק את הזיכיון.

ה. איננו סבורים כי הוכח מנהג או נוהג של תשלום עבור זיכיון, ואת דבריו של גיל אגמון בדבר נכונותו לשלם 30 מליון דולר, יש לקרוא בהקשר הספציפי של עסקיו, כפי שהוסבר בפסק הדין. מכל

מקום, גם בהנחה הגיונית כי יש שווי כלכלי לסוכנות, אזי קיה היא בעלת דברים של המערערים.

ו. בית המשפט התייחס לטענת המערערים כי המשיבים לא הגישו חוות דעת מומחה מטעמם לגבי הפריצה למחשב, למרות שהצהירו כי יש בידיהם חוות דעת של מגלן טכנולוגיה הגנת מידע בע"מ (פסקאות 222-223 לפסק הדין). איננו סבורים כי לנוכח הראיות האחרות שהיו בידי המשיבים יש ליתן משקל להימנעותם מלהסתמך על חוות דעת מומחה. כאשר יש בידי צד ראיה ישירה לטענה מסוימת, ניתן להבין את הימנעותו מלהגיש חוות דעת מומחה ובכך לפתוח חזית של מחלוקת מומחים. במקרה דנן, המשיבים סברו, ובצדק, כי עדותו הישירה של אבירם בצירוף הראיות הנוספות, די בה כדי להוכיח את הפריצה למחשבים.

ז. מסקנתו של בית משפט קמא בדבר ידיעתו של אחיעד באיזו דרך הגיעו המסמכים מבוססת לא רק על ממצאי מהימנות אלא גם על הגיונם של דברים. אין הגיון בגרסתו של אחיעד כי סבר שנשלחו מספר אנשים מהודו לקוריאה, כדי שיחטטו בזבל על מנת למצוא מסמכים לגבי אירועים שהתרחשו מספר שנים קודם לכן. וכלשונו של בית משפט קמא (בפסקה 226):

> "אין זה סביר שאחיעד חשב שהחברה ההודית שלחה בשנת 2011–2012 לקוריאה עובדים מחופשים לעובדי ניקיון למצוא בפח אשפה מסמכים ישנים מהשנים 2003–2007. גם אין בידי לקבל את עדות אחיעד, כי סבר שמחשבו של יאנג נמצא בפח. אחיעד בעצמו העיד שמי שזורק או מעביר את מחשבו לאחר, מוחק את המידע אשר עליו. אחיעד העתיק ומיין אלפי מסמכים, רובם בשפה הקוריאנית, מבלי לשתף את פרקליטי קמי וסמלת ומבלי להיעזר במתורגמן. אילו סבר באמת שהמסמכים

> התקבלו בדרך חוקית, גם לא היה צורך ב'תרגיל הדואר מקוריאה', נסיעת אבירם עם המסמכים לקוריאה כדי לשלוח אותם משם במעטפות למשרד עורכי דינם של קמי וסמלת בישראל. אבירם העיד, כי אחיעד ידע גם ידע כיצד החברה ההודית הצליחה להשיג את המסמכים".

ח. אחיעד היה שלוח של החברות המערערות, ומשכך, חלה על החברות אחריות שילוחית למעשיו, ויש לייחס להן את ידיעתו. לכן, ומשאשרר אחיעד את פעולותיו של אבירם, אין בסעיף 15 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] כדי להועיל למערערים.

11. סוף דבר שאנו דוחים את הערעור על כל חלקיו. המערערים ישאו בהוצאות המשיבים בסך 80,000 ₪.

ניתן היום, י"ז באדר א התשפ"ד (26.2.2024).

ש ו פ ט ש ו פ ט ת ש ו פ ט

E11.docx_21036050 סח
מרכז מידע, טל' 077-2703333, 3852* ; אתר אינטרנט, https://supreme.court.gov.il

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן